

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej 20 grudnia 2023 r.,
w sprawie **S. D.** ,
skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 28 kwietnia 2023 r., sygn. akt VII Ka 85/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie
z dnia 23 listopada 2022 r., sygn. akt II K 348/21,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
 - 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**
- [SOP]**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 23 listopada 2022 r., sygn. II K 348/21 S. D. został uznany za winnego tego, że:

1. w okresie od października 2005 r. do dnia 11 stycznia 2021 r. w [...], znęcał się psychicznie i fizycznie nad konkubinę D. P. poprzez jej duszenie, bicie rękoma po ciele oraz pięściami po głowie i w twarz, a także grożenie pozbawieniem życia zdrowia, w tym przy użyciu noża, co wzbudziło w pokrzywdzonej uzasadnioną obawę spełnienia tych

grózb, wyzywanie jej słowami powszechnie uznawanymi za wulgarne i obelżywe, poniżanie jej, kontrolowanie, wydzielanie pieniędzy, izolowanie, a także w tym samym czasie znęcał się psychicznie i fizycznie nad wspólnie zamieszkującym X.Y. (urodzonym [...]) poprzez wyzywanie go słowami powszechnie uznawanymi za wulgarne i obelżywe, poniżanie go, kontrolowanie, ograniczanie jedzenia, zmuszanie do pracy fizycznej, izolowanie, bicie go po ciele oraz ręką w twarz, a także groził wymienionemu pozbawieniem życia i zdrowia, co wzbudziło w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę spełnienia tych grózb, a także w okresie od 2013 r. do dnia 11 stycznia 2021 r. w [...] znęcał się psychicznie i fizycznie nad wspólnie zamieszkującymi nieporadnymi ze względu na wiek małoletnimi córkami Y.Z. (urodzoną [...] r.) i Z.Z. (urodzoną [...] r.) poprzez wyzywanie ich słowami powszechnie uznawanymi za wulgarne i obelżywe, poniżanie ich, kontrolowanie, bicie pokrzywdzonych ręką i paskiem po ciele, a ponadto a nadto w tym samym miejscu i czasie po uprzednim zastosowaniu wobec konkubiny D. P. przemocy w postaci ciągnięcia za nogi oraz grózb bezprawnych pozostawienia jej bez środków finansowych, co najmniej kilkakrotnie doprowadził ją do obcowania płciowego pod postacią stosunków dopochwowych oraz dwukrotnie do stosunków analnych, a nadto w tym samym czasie, ale nie później niż w 2008 roku w [...], w celu zaspokojenia seksualnego doprowadził małoletniego poniżej lat 15 X.Y. do wykonania czynności seksualnej polegającej na onanizowaniu się, prezentując mu jej wykonanie, tj. popełnienie czynów z art. 207 § 1 k.k. i art. 207 § 1a k.k. i art. 197 § 1 k.k. i art. 200 § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które na mocy art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzona została kara 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności,

2. w bliżej nieustalonym czasie od 2013 r. do 11 stycznia 2021 r. w [...], wyrobił bez wymaganego zezwolenia, poprzez przerobienie urządzenia pneumatycznego w samodzielną broń palną w postaci karabinka, kal. 22LR (5,6 mm) bocznego zapłonu oraz posiadał bez wymaganego zezwolenia 90 sztuk amunicji w kal. 22 LR (5,6 mm) bocznego zapłonu, tj. popełnienia

czynu z art. 263 § 1 i 2 k.k., za który została wymierzona kara roku pozbawienia wolności,

Stosownie do art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85a k.k., art. 86 § 1 k.k. wymierzona została kara łączna 3 lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na tej kary został zaliczony okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 11 stycznia 2021 r., godz. 20:45 do dnia 28 stycznia 2022 r., godz. 13:15; na podstawie art. 41a § 1, 2, 3a, 4, 5 k.k. orzeczony został zakaz zbliżania się do pokrzywdzonych D. P., X.Y., Z.Z. i Y.Z. na odległość nie mniejszą niż 100 metrów przez okres 5 lat; orzeczony został nadto zakaz wszelkiego kontaktowania się z pokrzywdzonymi przez okres 5 lat oraz nakaz opuszczenia lokalu wspólnie zamieszkałego z pokrzywdzonymi na okres 5 lat wykonalny w terminie 14 dni, na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono od oskarżonego w części zadośćuczynienie na rzecz pokrzywdzonych w kwocie po 10.000 dla każdego z nich za doznaną krzywdę, na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzeczono w przedmiocie dowodów rzeczowych oraz zasądzone zostały koszty postępowania.

Od powyższego wyroku apelację złożyli prokurator oraz obrońca oskarżonego.

Prokurator zaskarżył orzeczenie w części dotyczącej środków karnych oraz kompensacyjnych zarzucając brak określenia którego z czynów one dotyczą, domagając się stosownej instancyjnej korekty wyroku w tym zakresie.

Obrońca oskarżonego zarzucił natomiast w apelacji:

1. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 200 § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 1 k.k. i art. 4 k.k. poprzez nierozważenie czy w grę nie wchodzi art. 177 k.k. w brzmieniu nadanym w dawnym przepisie k.k. i w związku z tym czy postępowanie w tym zakresie nie powinno zostać umorzone z uwagi na wieloletnie przedawnienie karalności czynu,
2. obrazę przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 167 i 170 § 1 k.p.k. przez oddalenie wniosków obrony o zwrócenie się do [...] S.A. (właściciel [...]) o nadesłanie informacji z kim w dniu 19 stycznia 2019 r. pracowała pokrzywdzona D. P. na swojej zmianie i w jakich godzinach i z kim pracowała w dniu 21 stycznia 2019 r. oraz - po ustaleniu - przesłuchanie tych osób w

- charakterze świadków na okoliczność czy widziały obrażenia u pokrzywdzonej i czy skarżyła się, że została pobita przez oskarżonego,
3. obrazę przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 167 i 170 § 1 k.p.k. przez oddalenie wniosków obrony o przesłuchanie świadków K. W. i D. K. mimo, iż świadkowie ci mają istotne informacje o sprawie w szczególności jak układały się stosunki oskarżonego z rodziną i czy znęcał się on nad swoją rodziną,
 4. art. 7, 410, 424 § 1 pkt 1 k.p.k., która miała wpływ na treść wyroku, a która wynika z oparcia orzeczenia o winie oskarżonego tylko na dowodach obciążających i pominięcie dowodów dla niego korzystnych bez należytego uzasadnienia takiego stanowiska,
 5. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mogący mieć wpływ na jego treść poprzez ustalenie, iż oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu opisanego w pkt I wyroku, pomimo poważnych wątpliwości w tym zakresie, wynikających ze wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie, nie wyłączając zeznań pokrzywdzonych i świadków.

Obrońca oskarżonego wniósł zatem o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzutu opisanego w pkt I wyroku,
2. ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji,
3. ponadto o przeprowadzenie na rozprawie odwoławczej zawnioskowanych dowodów.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 kwietnia 2023 r., sygn. VII Ka 85/23, zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że z przypisanego oskarżonemu przestępstwa wyeliminowane zostało ustalenie następującej treści: „a ponadto a nadto w tym samym miejscu i czasie po uprzednim zastosowaniu wobec konkubiny D. P. przemocy w postaci ciągnięcia za nogi oraz gróźb bezprawnych pozostawienia jej bez środków finansowych, co najmniej kilkakrotnie doprowadził ją do obcowania płciowego pod postacią stosunków dopochwowych oraz dwukrotnie do stosunków analnych” i w to miejsce przyjęto, że oskarżony w

październiku 2020 r. przemocą polegającą na ciągnięciu pokrzywdzonej D. P. za nogi doprowadził ją do obcowania płciowego; nadto sąd odwoławczy ustalił, że środki karne i środki kompensacyjne orzeczone zostały w związku z przypisanym oskarżonemu czynem opisanym w pkt I; w pozostałej części zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy oraz orzeczono w przedmiocie kosztów procesu.

Kasację od tego wyroku złożyła obrońca skazanego, zarzucając naruszenie:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez uznanie zeznań świadków K. W. i D. K. jako nieprzydatnych i niewiarygodnych wobec tego, że bywali sporadycznie w miejscu zamieszkania skazanego, stąd ich spostrzeżenia co do relacji rodzinnych, w tym znęcania się skazanego nie są wiarygodne dla ustaleń faktycznych, podczas gdy zeznania tych świadków stanowią dowód bezpośredni (byli naocznymi świadkami relacji rodzinnych pokrzywdzonych i skazanego, opisywali sposób w jaki D. P. zwracała się do skazanego, a skazany do niej), a ich zeznań nie można dyskwalifikować z tego względu, że tylko czasami bywali w miejscu zamieszkania skazanego, obserwując sytuację panującą w tej rodzinie. Gdyby Sąd Okręgowy w sposób rzetelny dokonał kontroli instancyjnej, w tym zeznania świadka K. W. i D. K. ocenił z innymi dowodami przeprowadzonymi w sprawie (np. z zeznaniami świadka K. K.), dokonałby odmiennych ustaleń od tych poczynionych przez Sąd Rejonowy i wyprowadziłby przeciwne wnioski niż te zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku a mianowicie, że skazany nie dopuścił się zarzucanych mu czynów,
2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez uznanie zeznań świadków K. W. i D. K. za niewiarygodnie z tego względu, że „K. W. jest z nim spokrewniony, a D. K. jest jego kolegą”, podczas gdy wobec przyjęcia przez Sąd Okręgowy kryterium oceny przeprowadzonych dowodów w postaci pokrewieństwa i relacji koleżeńskich ze stronami w ramach kontroli instancyjnej powinien także je zastosować wobec wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, wówczas zeznania świadków spokrewnionych z pokrzywdzonymi (np. matki i siostry pokrzywdzonej, jej koleżanek z pracy: W. I. i S. W.), o

które to w istocie Sąd Okręgowy, jak i Sąd Rejonowy oparł skazanie, także winien uznać za niewiarygodne,

3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez uznanie zeznań świadka D. K. jako niewiarygodnych z tego względu, że „po uchyleniu wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania, ten udostępnił D. K. do zapoznania się dokumenty z akt sprawy (k. 1135)”, podczas gdy w toku rozprawy odwoławczej Sąd Okręgowy w ogóle nie podjął próby wyjaśnienia czy ta okoliczność miała jakikolwiek wpływ na zeznania tego świadka, a jeżeli tak, to w jakim zakresie; również w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia brak wyjaśnień w tym przedmiocie,
4. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegające na podzieleniu dokonanej przez sąd I instancji dowolnej oceny dowodów pośrednich (np. zeznań świadków: W. I. i S. W.), przy bezpodstawnym uznaniu za niewiarygodne lub nieprzydatne dowodów bezpośrednich, także przeprowadzonych w postępowaniu odwoławczym (np. zeznań świadków: K. W., D. K., K. H.), które zawierają istotne fakty na korzyść skazanego, opisujące relacje panujące w rodzinie i dowodzące, że skazany nie dopuścił się zarzucanych czynów. Gdyby Sąd Okręgowy w sposób należyty dokonał kontroli instancyjnej, wówczas ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego uległyby w całości zmianie, na korzyść skazanego;
5. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegające na podzieleniu dokonanej przez sąd I instancji oceny dowodów w zakresie kontrolowania pokrzywdzonych, podczas gdyby Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na zeznania świadka K. H. („przychodziłam do mieszkania oskarżonego po córkę, która bawiła się z jego córkami. ... Moja córka mogła tam przychodzić i przychodziła i spędzała u nich czas”), wówczas wyprowadziłby odmienny wniosek w tym zakresie, bowiem te zeznania wykluczają rzekome kontrolowanie pokrzywdzonych,
6. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., polegające na podzieleniu dokonanej przez

sąd I instancji oceny dowodów w zakresie sytuacji finansowej pokrzywdzonych i dokonaniu dowolnej oceny dowodów z zeznań świadków: M. P., A. M., W. K.-Z. oraz A. A. ustalając, że „pokrzywdzona D. P. pożyczala od koleżanek drobne pieniądze na bułki (k. 1241, 1243)” oraz, że „oskarżony dysponował wszystkimi środkami finansowymi, które były przeznaczone na dzieci i wynagrodzeniem, które za pracę otrzymywała D. P.”, nie dokonując w tym zakresie kontroli instancyjnej w kontekście zeznań pokrzywdzonej D. P. złożonych na rozprawie w dniu 7 czerwca 2021 r., z których wynika że w 2014 r. posiadała ok. 90.000 zł, a w 2017 r. co najmniej ok. 82.000 zł (suma kwoty wykupu mieszkania ok. 45.000 zł i połowa z ceny zakupu samochodu [...] ok. 37.000 zł). Gdyby Sąd Okręgowy dokonał tej kontroli doszedłby do wniosku, że pokrzywdzona D. P. zatajała przed innymi informacje o swojej sytuacji i rozpowszechniała nieprawdziwe informację „żyła kosztem innych osób”, uprawdopodobniając to czynionymi pożyczkami, a ostatecznie uznalby, że jej zeznania są niewiarygodne nie tylko z tego względu,

7. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegające na zaniechaniu przez Sąd Okręgowy wyjaśnienia jakiego rodzaju były to problemy, wobec ustalenia na podstawie zeznań świadków: M. P., A. M., W. K. – Z. i A. A., że D. P. „miała problemy z partnerem (k. 1241, 1242 odw.)”, podczas gdy okoliczność ta była istotna dla rozpoznania sprawy, a żaden z tych świadków nie posiadał wiedzy o rzekomym znęcaniu się skazanego nad pokrzywdzonymi, chociaż jak wskazała świadek K. K.: „Pani D. dużo opowiada” (strona 2 protokołu rozprawy z dnia 13 maja 2022 r. - akta sprawy o sygn. akt II K 348/21) - wobec tego można wyprowadzić jedyny możliwy wniosek, że w tej rodzinie nie było takich sytuacji. Sąd Okręgowy natomiast zaniechał tego, bowiem te fakty byłyby korzystne dla skazanego,
8. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. polegające na oddaleniu wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków: B. D., D. C. i A. D., niezasadnie przyjmując, że ich zeznania będą nieprzydatne do stwierdzenia okoliczności objętym zarzutami aktu

oskarżenia — nie posiadając przy tym informacji jakie fakty znane są tym świadkom, podczas gdy osoby te współpracowały z pokrzywdzoną i siłą rzeczy na podstawie swoich obserwacji w zakresie zachowania pokrzywdzonej i jej ciała w okresie objętym aktem oskarżenia mogły przedstawić fakty istotne do rozpoznania, na korzyść oskarżonego,

9. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegające na braku oceny zeznań świadków: W. I. i S. W., w kontekście poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń na podstawie zeznań świadków: M. P., A. M., W. K. — Z. i A. A. w przedmiocie „brak obrażeń D. P. po spotkaniu noworocznym 19 stycznia 2019 r.” oraz nie ocenienie tych zeznań wobec treści pisma [...] S.A., a w konsekwencji nie rozpoznanie zarzutu apelacyjnego obrońcy skazanego w zakresie tych dowodów, który to szczegółowo został opisany na stronie 5 i 6 uzasadnienia apelacji. Gdyby Sąd Okręgowy dokonał tego, musiałby uznać te dowody za niewiarygodne, a wówczas cała linia skazania uległaby diametralnej zmianie, na korzyść skazanego,
10. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 3 i 5 k.p.k. polegające na oddaleniu wniosku o przeprowadzenie dowodów z nagranych na telefonie filmów dotyczących zabawy z dziećmi, uzasadniając to tym, że „okoliczności, na które została sformułowana teza, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy”, podczas gdy dowody te mogły wykazać fakty istotne dla rozpoznania niniejszej sprawy (np. poprawne i zgodne funkcjonowanie skazanego w życiu rodzinnym), co mogły całkowicie podważyć wiarygodność dowodów, o które sądy obu instancji dokonały ustaleń stanu faktycznego,
11. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez rozpoznanie przez Sąd Okręgowy zarzutu apelacyjnego w postaci naruszenia art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. („oparcia orzeczenia o winie oskarżonego tylko na dowodach obciążających i pominięcia dowodów dla niego korzystnych bez należytego uzasadnienia takiego stanowiska”) w sposób nienależyty, tym bardziej, że w uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy

ogólnikowo wypowiedział się do tego zarzutu, bez odniesienia się do dowodów wskazanych przez obrońcę w uzasadnieniu apelacji,

12. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez nie rozpoznanie zarzutu apelacyjnego dotyczącego oceny dowodu z zeznań pokrzywdzonego X.Y. oraz jego zeznań w świetle zeznań świadka A. C., uznając że skazany „X.Y. chciał <<nauczyć>> zawodu przez zmuszanie go do ciężkiej pracy przez dwa miesiące wakacji, gdy ten miał 14 i 15 lat.”. Gdyby Sąd Okręgowy dokonał kontroli instancyjnej wyprowadziłby odmienne wnioski.

Formułując powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie w całości orzeczenia sądu odwoławczego oraz orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator zawnioskował o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznana kasacja okazała się oczywiście bezzasadna w znaczeniu, o którym mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Trafnie autor odpowiedzi na kasację wyeksponował na wstępie odrębności postępowania kasacyjnego zwracając uwagę na fakt, że nie stanowi ono ponownego postępowania odwoławczego. Podstawy kasacyjne ujęte zostały w sposób autonomiczny i mają charakter wysoce sformalizowany (dotyczą wszak prawomocnego wyroku). Z zakresu kognicji kasacyjnej wyłączone pozostają kwestie faktyczne (ustalenia), z którymi na tym etapie nie wolno co do zasady dyskutować. Koncentruje się ono natomiast na naruszeniach prawa materialnego i procesowego, które mogły w sposób istotny rzutować na treść orzeczenia. Ranga owych naruszeń musi być doniosła (naruszenia „rażące”), implikująca konieczność eliminacji z obrotu prawnego obciążonego nimi wyroku. Ta kategoria wadliwości może wprawdzie dotyczyć także i zagadnień faktycznych. Jednakże, w zależności od uwarunkowań konkretnego postępowania, powinna ona zostać ujęta w prawidłowo skonstruowany i

umotywowany zarzut, który winien spełniać rygory z art. 523 § 1 k.p.k. Poprawność postawionego zarzutu kasacyjnego nie podlega przy tym ocenie jedynie przez pryzmat jego nominalnej formuły, lecz w ujęciu kompleksowym, a więc także przy uwzględnieniu pełnego zakresu argumentacji, mającej wykazać rzeczywiste zaistnienie podniesionego uchybienia. Dopiero taka perspektywa jest bowiem właściwa do zdekodowania intencji autora kasacji i ustalenia dopuszczalnego obszaru kasacyjnej kontroli.

Odnosząc się do zarzutów kasacyjnych wskazujących za brak rzetelności w weryfikacji przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku konieczne było na wstępie przypomnienie w czym tego rodzaju uchybienie musi się przejawiać, by spełniać wymogi z art. 523 § 1 k.p.k. i stanowić skuteczną podstawę wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Obrazu przepisu art. 433 § 2 k.p.k. ma miejsce wówczas, gdy sąd odwoławczy nie rozważył któregośkolwiek spośród zarzutów sformułowanych w środku odwoławczym, jak również w sytuacji, gdy dokona tego w sposób uchybiający wymogom stosownej skrupulatności. Rozumieć to należy w ten sposób, że sąd ad quem nie może odnieść się do podniesionego zarzutu jedynie ogólnikowym stwierdzeniem, że jest on zasadny lub że jest niesłuszny, lecz powinien wykazać, jakiego rodzaju rozumowanie doprowadziło go do stwierdzenia, iż zarzut oraz podane przez skarżącego na jego poparcie argumenty były trafne lub nie, co uczynić można tylko przez stosowną, merytoryczną argumentację (wyrok SN z dnia 30 maja 2023 r., II ZK 55/22). Z treścią art. 433 § 2 k.p.k. powiązać należy zobowiązanie zawarte w art. 457 § 3 k.p.k. Przepis ten nakłada na sąd odwoławczy sporządzający uzasadnienie wyroku obowiązek podania dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd ten uznał za zasadne lub nie. Realizacja tego obowiązku to jeden z elementów standardu rzetelnego procesu, a strona tego procesu ma prawo do zapoznania się z argumentacją sądu odwoławczego, która świadczy o realizacji gwarancji strony do skorzystania z prawa do apelacji. Innymi słowy, strona procesu, która z tego prawa skorzystała powinna po lekturze uzasadnienia sądu odwoławczego nabrać przekonania, że przedstawiona przez nią w środku odwoławczym argumentacja została kompletnie i starannie rozważona (wyrok SN z dnia 14 czerwca 2023 r., IV KK 118/23). Jeżeli więc pisemne motywy wyroku sądu odwoławczego nie zawierają jakiegokolwiek argumentacji odnośnie do

wniesionej apelacji i zgłoszonych w niej zarzutów, to tym samym nie może być mowy o brakach samego uzasadnienia orzeczenia, o których mowa w art. 537a k.p.k., lecz wyłącznie o rażąco nieprawidłowym przeprowadzaniu kontroli odwoławczej (wyrok SN z dnia 2 sierpnia 2023 r., IV KK 571/22).

Skonfrontowanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w pryzmacie zaprezentowanej powyżej istoty uchybień jakie mogą zaistnieć w konsekwencji nieprzestrzegania przez sąd II instancji reguł określonych treścią art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. z jednej strony, z merytoryczną zawartością kasacji z drugiej, wskazywało w sposób wyraźny na niezasadność nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Żaden z podniesionych w apelacji obrońcy zarzutów nie spotkał się bowiem z ignorancją lub choćby pobieżnym potraktowaniem. Wręcz przeciwnie, sąd ad quem uważnie przeanalizował każdą podniesioną okoliczność, poczynawszy od tego, że uwzględnił w toku postępowania odwoławczego wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków. W zakresie realnym do przeprowadzenia uzupełnił postępowanie dowodowe, a przeprowadzone po raz pierwszy dowody ocenił z uwzględnieniem kodeksowych reguł, w tym przede wszystkim art. 7 i 410 k.p.k. Ocena ta jest jasna, klarowna, przedstawia logiczny wywód dający podstawy do powzięcia wiedzy z jakich przyczyn relacje nowo przesłuchanych świadków nie mogły mieć znaczenia dla poczynionych dotychczas przez sąd I instancji ustaleń. Także wszelkie kwestie, zaakceptowane jedynie w toku postępowania odwoławczego, zostały objaśnione w perspektywie zarzutów apelacyjnych. Oczywiście jest w świetle powyższego, że ani o naruszeniu reguł postępowania dowodowego, ani postępowania kontrolnego przed sądem II instancji nie mogło być mowy. Całościowa lektura kasacji przekonywała, że skarżąca redagując zarzuty w ten sposób, by spełniały kryteria kasacyjne, usiłowała de facto deprecjonować ocenę materiału dowodowego, w tym również dowodów przeprowadzonych i ocenionych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy. Poza negowaniem zaprezentowanych w toku sądowej oceny wniosków i prezentacją własnej alternatywnej perspektywy na poszczególne dowody, kasacja nie dowiodła rzeczywistych rażących uchybień wyroku, wpływających - i to istotnie - na jego kształt. W orzecznictwie kasacyjnym podkreśla się notorycznie, że brak akceptacji dla przedstawionej oceny i dokonywanie konkurencyjnych ustaleń nie jest

równoznaczne z wykazaniem, że doszło do obrazy prawa. Nawet na gruncie apelacyjnym dla wykazania mankamentów w sposobie logicznego rozumowania taki sposób formułowania zarzutu nie będzie wystarczający i skuteczny.

W sprawie niniejszej były dwie grupy dowodów, pośród których za wiarygodną została obrana wersja prezentowana przez pokrzywdzonych oraz wszystkie dowody ją wspierające, w tym opinie sądowo – psychologiczne. Depozycje pokrzywdzonych podlegały wnikliwej analizie i weryfikowane były w każdym możliwym aspekcie. Znajdując stosowne wsparcie w innych dowodach sądy uznały je zatem za podstawę rekonstrukcji inkryminowanego zachowania skazanego. Podnoszenie w kasacji pewnych fragmentarycznych kwestii i tworzenie innego obrazu tego zachowania było w istocie jedynie polemiką, nie spełniającą standardów konturowania rzeczowych zarzutów. Mija się skarżąca z prawdą twierdząc, że przy ocenie zeznań świadków kluczowe znaczenie miały kryteria powiązań osobistych (pokrewieństwo, koleżeństwo) ze stronami postępowania, które nadto traktowane były w odniesieniu do poszczególnych grup dowodów niejednorodnie. Odnosząc powyższe głównie do zeznań świadków K. W. i D. K. wskazać należy, że powody ich odrzucenia nie zostały przedstawione tak jak interpretuje je skarżąca. Przede wszystkim świadkowie ci nie mogli zanegować wersji pokrzywdzonych z uwagi na zasadniczą różnicę w częstotliwości kontaktów. Co więcej, jednemu z nich zostały przez skazanego udostępnione akta sprawy, co także zostało wyeksponowane przez sąd. Wobec czego kwestia relacji ze skazanym nie była tutaj determinantem szacowania wagi zeznań pochodzących od ww. świadków. Nade wszystko najistotniejszym było to, że ani ww. świadkowie, ani też pozostałe przesłuchane przez sąd ad quem osoby nie ujawniły na tyle doniosłych dla sprawy treści, by zmienić logicznie wyprowadzone wnioski co do zachowania skazanego wobec pokrzywdzonych i by uczynić - odmiennie aniżeli sądy - jego relacje wiarygodnymi, a zdeprecjonować depozycje pokrzywdzonych. Treść ich zeznań dotyczyła bowiem pewnych szczątkowych kwestii, które, wbrew twierdzeniu autorki kasacji, nie mogły stanowić zaprzeczenia podstawy faktycznej wyroku. Odnosi się to w szczególności do eksponowanych w kasacji relacji świadków, które w żadnym aspekcie nie zostały poza zakresem stosownych rozważań, lecz podlegały ocenie, której skarżąca nie akceptuje. Stan faktyczny

zdekodowany został na nie budzącej obiektywnych wątpliwości bazie dowodowej, która dla swej kompletności nie wymagała dalszego uzupełniania. Nie było natomiast rolą sądu kasacyjnego wykładanie szczegółowych kontrargumentów w odniesieniu do poszczególnych krótkich fragmentów zeznań świadków przytaczanych kolejno w zarzutach, gdyż sprowadzałoby się to do wejścia w rolę sądu apelacyjnego i powtórzenia motywów, które wyłożone już zostały w sposób czyniący zadość art. 457 § 3 k.p.k. w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Postępowanie kasacyjne nie może natomiast służyć dublowaniu kontroli instancyjnej.

Podsumowując, analiza zarzutów kasacyjnych prowadziła do wniosku, że wywiedziona kasacja stanowiła w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego w kontrolę nie tyle wad prawnych zaskarżonego wyroku, co podstawy faktycznej wyroku skazującego. Polemizowanie z ową podstawą i prezentowanie konkurencyjnej optyki na wyeksponowane dowody w najmniejszym stopniu nie respektowało wymogów art. 523 § 1 k.p.k. W konsekwencji kasacja została uznana za bezzasadną w stopniu oczywistym. Ten kierunek rozstrzygnięcia obligował do zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego, stosownie do treści art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[PGW]

[ał]